

Bir Grup Hekimde Renk ve Sayı Tercihii

Murat KULOĞLU *, Ali ÇAYKÖYLÜ *, Esra SOYDAŞ AKYOL *, Ashhan İBİLOĞLU *,
Elif YILMAZ *, Okan EKİNCİ *

ÖZET

Amaç: Mavi ve yedi fenomeni Simon tarafından ilk tanımlandığından bu yana birçok ülkede yaygın olarak araştırılmıştır. Bununla birlikte bu fenomenin tanımlanmasını takiben yapılan çalışmalarda bu fenomeni destekleyen ya da farklı yönde sonuçlar elde edilmiştir. Biz bu çalışmada bir grup hekimde renk, sayı tercihlerini saptamak ve bu tercihlerde gözlenen farklılıklara katkıda bulunan cinsiyet farklılığı gibi olası faktörleri araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Çalışma grubunu Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nden 164 asistan doktor oluşturdu. Favori renkler Luscher ve Scott tarafından tanımlanmış sekiz renk tercihli Luscher Color testi kullanılarak belirlendi. Sonrasında, hekimlere ilk akıllarına gelen renk ve sayı soruldu ve ek olarak hekimlerden sıfır ile dokuz sayıları arasında favori sayılarını tercih etmeleri istendi.

Bulgular: Çalışmada katılımcıların akıllarına gelen ilk renk maviydi (% 40.2). Mavi % 45.9 ile erkeklerde en sık seçilen renkten, bu oran kadınlarda % 35.6'dı. En sık tercih edilen favori renk de maviydi (% 35.6). Renk tercihleri açısından erkekler ve kadınlar arasından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadı. Katılımcılara akıllarına gelen ilk sayı sorulduğunda yedi en sıklıkla tercih edilen sayıydı. Ayrıca, yedi erkekler (% 38.9) ve kadınlar (% 26.6) arasında en sık tercih edilen favori sayıydı. Bununla birlikte sayı tercihleri açısından erkek ve kadın katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktu.

Sonuç: Çalışmamızın sonuçları mavi ve yedi fenomenini desteklemesinin yanında renk ve sayı tercihleri ile sosyo-kültürel etkenler arasında ilişki olabileceğini de düşündürmektedir.

Anahtar kelimeler: Sayı tercihi, renk tercihi, hekimler, kültür

Düşünen Adam; 2007, 20(4):179-185

ABSTRACT

Color and Number Preference A Group of Physicians

Objective: The "blue and seven phenomenon" has been widely researched in many countries since it was first reported by Simon. Also, following the description of this phenomenon, in color and number preference investigated studies, either supporting or different results were reported. We aimed to investigate color and number preferences in a group of physicians and assess possible factors such as gender differences contributing to any observed differences.

Methods: The study group consisted of 164 resident doctors from Ankara Ataturk Training and Research Hospital. Favorite colors were to be selected from the Luscher Color Test, an eight-stimuli color cardboard which was described by Luscher and Scott. Then, the doctors were asked to the number and color which came first to their mind and were told to choose their favorite number between zero and nine.

Results: In the present study, the first color coming to participants' mind was blue (40.2 %). While blue was chosen by 45.9 % in males, this ratio was 34.2 % in females. The most frequently preferred favorite color was blue (35.6 %). There was no statistically significant difference in color preference between males and females. Seven was the most frequently chosen number when subjects were asked for the first number coming to mind. Seven was the most often preferred favorite number in males (38.9 %) and females (26.6 %). Also, there was no statistically significant difference among the male and female participants with respect to number preference.

Conclusion: The results of this study support the "blue and seven phenomenon" and also suggest a relationship between color-number preference and sociocultural content.

Key words: Number preference, color preference, physicians, culture

* Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Psikiyatri Kliniği

GİRİŞ

Renk, ışığın kendi özyapısına ya da cisimler tarafından yayılma şekline bağlı olarak göz önünde yaptığı etki olarak tanımlanabilir. Renk aynı zamanda birincil ve insan çevresinin sözel olmayan yönüdür ⁽¹⁾. Sayı ise bir nicelik ile birim olarak ele alınan diğer bir nicelik arasındaki oran olarak tanımlanabilir.

Simon, Amerikalılar arasında bir renk tercih etmeleri istendiğinde % 40'ın üzerinde mavi, 0 ile 9 arasında bir sayı seçmeleri istendiğinde % 30'un üzerinde 7 sayısının tercih edildiğini bildirmiştir ⁽²⁾. Simon tarafından bu tercihler "mavi ve yedi fenomeni" olarak tanımlanmıştır. Mavi-yedi fenomeni Amerika Birleşik Devletleri, ⁽³⁻⁸⁾ Avustralya ⁽⁹⁾ ve Kenya'da ⁽¹⁰⁾ yapılan çalışmalarla da desteklenmiştir. Literatürde bu fenomeni destekler çalışmalardan biri de Japon üniversite öğrencileri arasında yapılan çalışmadır ⁽¹¹⁾. Bu çalışmada % 33.5 oranında mavi renk, % 22.5 oranında 7 sayısının tercihi şeklinde sonuçlar elde edilmiştir. Ülkemizde üniversite öğrencileriyle yapılan benzer bir çalışmada spontan olarak ilk akla gelen renk kırmızı olmuş, favori renk sorulduğunda ise kırmızı yerini maviye bırakmıştır ⁽¹²⁾. Aynı çalışmada en sık tercih edilen sayı ise 3 olarak bildirilmiştir.

Renk ve sayı tercihinin araştırıldığı kültürel karşılaştırmalı çalışmalarda farklı sonuçlar da bildirilmiştir ⁽¹³⁾. Hollanda'da yapılan bir çalışmada; kırmızı rengin baskın tercih olduğu belirlenmiş ve sorgulama yolunun sonuçları etkileyebileceği vurgulanmıştır ⁽¹⁴⁾. Diğer bir çalışmada da tercih edilen favori renk ya da ilk akla gelen (spontan) renk biçimindeki sorgulama şeklinin ülkelerdeki farklı sonuçları açıklayabileceği öne sürülmüştür ⁽¹⁵⁾. Son yıllarda yapılan bir çalışmada ise, travma sonrası stres bozukluğu olan bir grup mahkum arasında yeşil en fazla tercih edilen

renk olurken, kırmızı renk daha az tercih edilmiştir ⁽¹⁶⁾.

Çalışmamızda bir grup hekimde; ilk akla gelen renk ve sayı ile favori renk ve sayı tercihlerinin değerlendirilmesi ve cinsiyet farklılığı gibi bu tercihleri etkileyen olası etmenlerin araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Denekler

Çalışma grubunu Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde çalışan, 85'i erkek, 79'u kadın olmak üzere toplam 164 asistan hekim oluşturdu. Çalışma için yerel etik komite izni alındı. Bireyler çalışma konusunda bilgilendirildi ve onayları alındı.

Uygulama

Renk ve sayı tercihinin araştırmak için, 164 olguya;

1. İlk akıllarına gelen renk (spontan söylenen),
2. Favori renkleri,
3. Sıfır ile dokuz arasında tercih ettikleri sayı ile
4. Favori sayıları soruldu.

Çalışmada kullanılan araçlar

Favori renkleri belirlemek için, Luscher ve Scott ⁽¹⁷⁾ tarafından tanımlanan; mavi, yeşil, kırmızı, sarı, pembe, siyah, kahverengi ve gri renkleri olmak üzere sekiz renk resim kartonlarının 4X4 cm boyutlarında kesilerek tek bir kartona yapılandırılmasıyla elde edilen çalışma enstrümanı kullanılırken aynı zamanda olguların bu renkler dışında da renk seçebilecekleri belirtilerek tercih ettikleri renkler kaydedildi.

İstatistiksel değerlendirme

Sonuçlar, cinsiyete göre kaba döküm, yüzdeler ve SPSS paket programında χ^2 testi ile değerlendirildi.

BULGULAR

Çalışma grubunun 85'i (% 51.8) erkek, 79'u (% 48.2) kadın olup, yaş ortalamaları 28.76 ± 3.73 yılıdır. Hekimler, ilk akıllarına gelen renk söylemeleri istenince en sık olarak mavi (% 40.2), ikinci sırada kırmızı (% 20.1) rengi tercih etti. Erkeklerde mavi % 45.9 ile seçilirken, kadınlarda bu oran % 34.2'de kaldı (Tablo 1). Favori renk sorulduğunda baştaki dört renk aynı kaldı, mavi % 35.6, siyah % 14.7, kırmızı ise % 12.3 oranında tercih edildi. Ancak, erkeklerin % 41.2 ile mavi olan ilk tercihlerini % 20 ile siyah takip ederken, kadınlarda % 29.1 olan mavi tercihini % 15.2 ile kırmızı izledi (Tablo 2). Cinsiyete göre renk tercihinde istatistiksel yönden farklılık saptanmadı.

Tablo 1. Cinsiyete göre ilk akla gelen renkler

Renk	Erkek (s:85)		Kadın (s:79)		Toplam (s:164)	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Mavi	39	45.9	27	34.2	66	40.2
Kırmızı	12	14.1	21	26.6	33	20.1
Siyah	16	18.9	4	5.1	20	12.2
Yeşil	7	8.2	8	10.1	15	9.2
Turuncu	3	3.6	5	6.3	8	4.9
Pembe	0	0	7	8.9	7	4.3
Beyaz	4	4.7	2	2.5	6	3.7
Sarı	1	1.2	2	2.5	3	1.8
Kahverengi	2	2.3	1	1.3	3	1.8
Diğer	1	1.1	2	2.5	3	1.8

$\chi^2: 20.87, p>0.05$

Sayı yönünden, erkek (% 33) ve kadın (% 27.8) bireyler en fazla 7 (% 30.5) sayısını tercih etti. Diğer fazla tercih edilen sayılar tüm bireylerde 5 (% 17.7) ve 3 (% 12.8) şeklindeydi (Tablo 3). Favori sayı sorulduğunda da 7 sayısı erkeklerde (% 38.9) ve kadınlarda (% 26.6) ilk sırayı alır-

Tablo 2. Cinsiyete göre favori renkler.

Renk	Erkek (s:85)		Kadın (s:78)		Toplam (s:163)	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Mavi	35	41.2	23	29.1	58	35.6
Siyah	17	20.0	7	8.9	24	14.7
Kırmızı	8	9.4	12	15.2	20	12.3
Yeşil	5	5.9	9	11.4	14	8.5
Turuncu	4	4.7	4	5.1	8	4.9
Kahverengi	4	4.7	4	5.1	8	4.9
Pembe	0	0	6	7.6	6	3.7
Beyaz	4	4.7	2	2.5	6	3.7
Lacivert	1	1.2	5	6.3	6	3.7
Sarı	2	2.3	3	3.8	5	3.1
Diğer	5	5.9	3	3.8	8	4.9

$\chi^2: 18.07, p>0.05$

Tablo 3. Cinsiyete göre tercih edilen sayılar.

Renk	Erkek (s:85)		Kadın (s:79)		Toplam (s:164)	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yedi	28	33	22	27.8	50	30.5
Beş	17	20	12	15.2	29	17.7
Üç	11	13	10	12.7	21	12.8
Altı	8	9.4	12	15.2	20	12.2
Dört	7	8.2	7	8.9	14	8.5
Sekiz	2	2.3	10	12.7	12	7.3
Dokuz	7	8.2	3	3.8	10	6.1
İki	1	1.2	3	3.8	4	2.4
Bir	3	3.5	0	0	3	1.8
Sıfır	1	1.2	0	0	1	0.7

$\chi^2: 14.16, p>0.05$

Tablo 4. Cinsiyete göre favori sayılar.

Renk	Erkek (s:85)		Kadın (s:78)		Toplam (s:163)	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yedi	33	38.9	21	26.6	54	32.9
Beş	12	14.1	9	11.4	21	12.8
Üç	12	14.1	9	11.4	21	12.8
Altı	6	7.0	10	12.7	16	9.8
Dokuz	6	7.0	6	7.6	12	7.3
Sekiz	3	3.5	8	10.1	11	6.7
Dört	4	4.8	4	5.0	8	4.9
İki	1	1.2	3	3.8	4	2.4
Bir	2	2.4	2	2.5	4	2.4
Yok	6	7.0	7	8.9	13	8.0

$\chi^2: 8.92, p>0.05$

ken, 5 ve 3 sayısı erkeklerde (% 14.1), 6 sayısı ise kadınlarda (% 12.7) ikinci sırada tercih edildi (Tablo 4). Sayı tercihinde de cinsiyete göre istatistiksel yönden anlamlı farklılık saptanmadı.

TARTIŞMA

Çalışmamızda; hekimler ilk akıllarına gelen renk söylemeleri istenince en sık olarak mavi, ikinci olarak kırmızı rengi tercih etti. Favori renk sorulduğunda da sıralama (birinci mavi, ikinci kırmızı) aynı kaldı. Wiegiersma ve Van der Elst, renk tercihi çalışmalarına farklı bir boyut kazandırmak için çalışma bireylerini iki gruba ayırıp, birinci grubun ilk akıllarına gelen (spontan) rengi, ikinci grubun ise favori renklerini sorguladıklarında, ifade edilen renkler arasında istatistiksel olarak belirgin şekilde anlamlı farklılık olduğunu ve sorgulama formülasyonunun renk tercihiyle ilgili çalışmaların sonucunu önemli ölçüde etkileyebileceğini bildirmiştir⁽¹⁵⁾. Fernando ve ark., “Luscher Renk Testi”yle aslında sistematik bir tercihte bulunulmadığını; bunun yanı sıra kişisel giysilerde, ev dekorasyonunda ve günlük kullanılan nesnelere tercih edilen favori renklerin belirlenmesiyle klinik açıdan kullanışlı verilerin elde edilebileceğini öne sürmüştür⁽¹⁸⁾. Sonuç olarak çalışmamızda; Luscher Renk Testi’nde yer alan sekiz rengin kişileri kısıtlayıcı olabileceğini düşünerek bu renklere ek olarak seçebilecekleri diğer renkleri de göz önünde bulundurduk.

Wiegiersma ve De Klerck ise, renk seçiminde görülen eğilimin öncelikle rengin tercih edilmesi, takiben rengin söylenmesindeki dilsel eğilim olmak üzere iki ayrı etmene bağlı olabileceğini belirtmiştir⁽¹⁴⁾. Bu dilsel eğilimin ortaya atılmasında önemli etmenlerden biri olarak İngilizce ve Danimarkacada mavi ve kırmızı sözcüklerinin ilk seslerinin özdeş şekilde kolay çıkarılabilmesi, diğerinin ise bir dilde renk isimlerinin kullanılma sıklığının olabileceği öne sürülmüştür. Türkçede renk isimlerinin kullanılma sıklığının kültürel etmenlerle ilişkisi ve dilsel eğilimin renk seçimine etkisi araştırılmaya açık bir konudur.

Çalışmalarda, mavi her iki cinsiyette en fazla tercih edilen renk olmasına rağmen, renk ve sayı tercihlerinin cinsiyetler arasında farklılık gösterdiği belirlenmiş,^(2,3) ancak pembe rengin çalışma dışı bırakılması durumunda tercihlerin istatistiksel olarak anlamsız farklılığa ulaştığı belirlenmiştir. Çalışmamızda da her iki cinsiyette en fazla tercih edilen renk mavi olmakla birlikte, pembe rengin kadınlarda istatistiksel olarak anlamlı şekilde yüksek çıkmaması adı geçen çalışmaların sonuçlarıyla uyumsuzdur. Bununla birlikte; bireylerin akıllarına ilk gelen renk sorulduğunda alınan yanıtlar, favori renk seçiminden farksızdı. Her iki durumda da en fazla tercih edilen renk maviydi. Bu bulgular Wiegiersma ve De Klerck’in⁽¹⁴⁾ Hollanda’da akla ilk gelen renk sorulduğunda, kırmızı rengin dominant tercih olduğunu gösteren çalışma sonuçlarıyla farklı olup, Wiegiersma ve Van der Elst’in⁽¹⁵⁾ sorgulama formülasyonu ile renk tercihinin değişebileceği şeklindeki görüşlerini de desteklememektedir. Bunun yanında çalışmamızla uyumlu olarak “mavi ve yedi fenomeni” varlığının gösterildiği Japon öğrenciler üzerinde yapılan çalışmada da, sorunun sunum şeklinin değişmesine rağmen, renklerin tercih sıralaması değişmemiştir⁽¹⁹⁾. Avrupa ülkelerinde “Luscher Renk Testi” ile veya ilk akla gelen renk sorulduğunda kırmızı maviye göre daha sık tercih edilmiş,^(14,15,20) buna karşın bir Afrika ülkesi olan Senegal’de siyahın daha fazla seçildiği bildirilmiştir⁽²¹⁾. Bu sonuçlar ülkeler arasındaki farklılıklar yönünden kültürel etmenlerin rolü olabileceğini düşündürmektedir.

Ülkemizde üniversite öğrencilerinde yapılan benzer bir çalışmada spontan olarak ilk akla gelen renk kırmızı olmuş, favori renk sorulduğunda ise kırmızı renk yerini maviye bırakmıştır⁽¹²⁾. Spontan olarak en fazla kırmızı rengin seçilmesi ise Türk bayrağının kırmızı rengiyle ilişkilendirilmiştir. Çalışmamızda; spontan olarak en

fazla söylenen ilk akla gelen ve favori renk olarak mavinin belirlenmesi Simon'un "mavi-yedi fenomeni"ni desteklemektedir ⁽²⁾. Hekimler favori renk olarak mavi rengi tercih etmelerinin nedenini ilk sırada ferahlık-rahatlık vermesi ikinci olarak da denizi anımsatması olarak belirttiler. Bunlara ek olarak gökyüzünün maviliğinin, nazar inancının yaygınlığının ve bu inancın mavi renkle sembolize edilmesi diğer nedenler arasında sayılmıştır.

Çalışmamızda sayı tercihi yönünden, bireyler en fazla 7 sayısını seçti. İkinci sırada tercih edilen sayı ise 5'ti. Ülkemizde öğrenciler arasında yapılan bir çalışmada ise en sık tercih edilen sayı 3 olarak bildirilmiştir ⁽¹²⁾. Bu tercih "Allah'ın hakkı üçtür", "çekirge bir sıçrar iki sıçrar üçüncüde takılır" gibi deyimler gibi kültürel yansımalarla ilişkilendirilmiştir. Japon öğrenciler arasında yapılan çalışmada ⁽¹¹⁾ ise en sık tercih edilen sayı 7 olarak saptanmıştır. Japon öğrenciler arasında 7 sayısının tercih nedeni, şanslı bir numara olması şeklinde belirtilmiştir. Yedi sayısının gizemi ve tüm kültürlerde yer aldığı bilinmektedir. Sufi inançlarda; büyük peygamberlerin sayısının 7 olması, Mevlana'nın 7 öğüdü, Hıristiyanlık'ta; 7 mühür açılması, 7 kiliseye gönderilme, Musevilik'te; Süleyman Tapınağı'na 7 basamakla çıkılması, Kutsal Şamdan'ın 7 koldan oluşuyor olması, Budizm'de; Budha'nın doğar doğmaz yürüyerek attığı adımların sayısı 7 olduğuna inanılması ve Çin'de; 7 sayısının yaşam ve doğumla ilişkili kabul edilmesi, örnekler olarak gösterilebilir. Çalışmamızda 7 sayısının tercihinde hekimlerin büyük çoğunluğu herhangi bir neden belirtmedi. Nedenini açıklayanların çoğunluğu ise 7 sayısını uğurlu sayıları olarak nitelendirdi.

Sayı tercihinde soru sorma şeklinin de sonucu etkileyebileceği öne sürülmüştür. Kubovy ve Pspotka'nın çalışmasında, ilk akla gelen sayının

söylenmesi istendiğinde daha çok 7 sayısının ifade edildiği belirlenirken; 6 ile 15 arasında bir sayı seçilmesi istendiğinde aynı sonuç ortaya çıkmamıştır ⁽²²⁾. Yine aynı çalışmada yirmili rakamlar istendiğinde en popüler yanıt 27'yken, yetmişli bir sayı söylenmesi istendiğinde 77 en sık tercih edilen sayı olmamıştır. Aynı çalışmacılar 7 sayısının ne 1 dışında herhangi bir sayının katları, ne uçta (0, 9), ne de orta noktada (5) olmayan biricik sayı olduğunu dile getirmişlerdir. Sayı tercihinde sosyal ve kültürel etkenlerde bireylerin belirli yanıtla eğilimini arttırabilir. Bu bağlamda Boutwell ve Fennell, 7 sayısı baskınlığını, "haftanın 7 günü ve şanslı 7" örneklerinde olduğu gibi sosyal ve kültürel etkenlerle açıklanabileceğini öne sürmüştür ⁽⁴⁾.

Renk ve sayı tercihleri açısından bir diğer ilgi çeken çalışma alanı da psikiyatrik hastalıklarla, renk ve sayı tercihleri arasında bir ilişki olup olmadığının araştırılması olmuştur. Anksiyeteli bireyler arasında, yüksek anksiyete düzeyine sahip kişilerin düşük anksiyeteli bireylere oranla daha mat renkleri tercih ettikleri saptanmış ve bu sonuç parlak renklerin daha uyarıcı olmaları nedeni ile anksiyeteli bireyler tarafından daha az tercih edilmeleri ile ilişkilendirilmiştir ⁽¹⁾. Mahkumlar üzerinde yapılan bir çalışmada ise, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) tanısı almış mahkumların diğerlerine oranla anlamlı olarak yeşil rengi, kırmızıya göre daha fazla tercih ettikleri saptanmıştır. Bu çalışmada her iki rengin ruhsal durum üzerine farklı etkileri olabileceğinden söz edilmiş ve renk seçiminde bunun rolü olabileceği öne sürülmüştür ⁽¹⁶⁾. Dolayısı ile renk tercihlerinde psikopatolojik süreçlerin olası etkileri olmasının yanı sıra renklerin kendi doğaları gereği ruhsal durum üzerinde farklı etkiler göstermeleri ve bunun renk seçiminde yön verici bir faktör olması da olasıdır. Diğer yandan literatürde psikopatoloji ile renk tercihleri arasında anlamlı bir ilişki

olmadığını öne süren çalışma da mevcuttur ⁽²³⁾.

Literatürde gerek Türkiye’de gerekse diğer ülkelerde hekimlerin renk ve sayı tercihlerini araştırmış bir çalışma bulunmaması nedeniyle çalışmamızın sonuçlarını yorumlamak zor görünmektedir. Ancak, Simon’un tanımından bu yana birçok çalışma ile desteklenmiş olan mavi ve yedi fenomeninin hekimlerin dahil edildiği çalışmamızda da yinelenmesi çoğu defa öne sürülmüş olan sosyokültürel etmenlerin renk ve sayı tercihlerini etkilediği savını desteklemektedir.

Sonuç olarak, çalışmamız hekimler grubu üzerinde yapılan ilk çalışma olması renk ve sayı tercihi yönünden genel kültürel yansımalarla birlikte, Simon’un “mavi-yedi fenomeni”ni desteklemesi açısından önemli sonuçlar içermektedir. Bunun yanında farklı değişkenlerle etkilenen ve sosyokültürel yönleriyle değişiklik gösterebilen bir konu olan renk ve sayı tercihleriyle ilgili, farklı ve geniş örneklem gruplarıyla yapılacak çalışmaların daha sağlıklı tartışma sonuçlarına ulaşmamıza yardımcı olabileceği düşüncesindeyiz.

KAYNAKLAR

1. Ireland SR, Warren YM, Heringer LG: Anxiety and color saturation preference. *Percept Mot Skills* 75:545-546, 1992.
2. Simon WE: Number and color response of some college students: preliminary evidence for a “blue-seven phenomenon”. *Percept Mot Skills* 33:373-374, 1971.
3. Simon WE, Primavera IH: Investigation of the “blue-seven phenomenon” in elementary and junior high school children. *Psychol Rep* 31:123-130, 1972.
4. Boutwell RC, Fennel P: Investigation and theoretical consideration of the “blue-seven phenomenon”. *J Gen Psychol* 91:301-302, 1976.
5. Pasciak J, Williams R: Note on the “blue seven phenomenon” among male senior high students.

6. Benel RA: The “blue-seven phenomenon” or “blue-seven,... phenomenon”? *J Gen Psychol* 94:145-146, 1976.
7. Holmes CB, Buchanan JA: Comparison of spontaneous color preference and Luscher Color Test choice. *Percept Mot Skills* 58:614, 1984.
8. Silver NC, McCulley WL, Chambliss L: Sex and racial differences in color and number preferences. *Percept Mot Skills* 66:295-299, 1988
9. Trueman J: Existence and robustness of the “blue and seven phenomena”. *J Gen Psychol* 101:23-26, 1979.
10. Philbrick JL: Blue seven in East Africa: preliminary report. *Percept Mot Skills* 42:484, 1976
11. Saito M: “Blue and seven phenomena” among Japanese students. *Percept Mot Skills* 89:532-536, 1999.
12. Kuloğlu M, Atmaca M, Geçici Ö ve ark: Bir grup üniversite öğrencisinde renk ve sayı tercihi. *Düşünen Adam* 15(1):34-38, 2002.
13. Vandewiele M, D’Hondt W, Didillon H ve ark: Number and color preferences in four countries. *Percept Mot Skills* 63:945-946, 1986
14. Wiegiersma S, De Klerck I: The “blue phenomenon” is red in the Netherlands. *Percept Mot Skills* 59:790, 1984.
15. Wiegiersma S, Van der Elst G: Blue phenomenon: spontaneity or preference? *Percept Mot Skills* 66:308-310, 1988.
16. Bobic J, Pavicevic L, Gomzi M: Post-traumatic stress disorder and color preference in released prisoners of war. *Studia Psychologica* 49:223-232, 2007.
17. Luscher M, Scott I: *The Luscher Color Test*. New York: Random, 1969.
18. Fernando MLD, Cernovsky ZZ, Harricharan R: Color preferences of DSM-III-R bipolars and normal controls. *Soc Behav Personality* 20:247-250, 1992.
19. Saito M: Comparative studies of color preferences in Japan, and other Asian regions, with special emphasis on the preference for white. *Color Res Appl* 21(1):35-49, 1996.
20. Donnelly FA: The Luscher Color Test: reliability and selection preferences by college students. *Psychol Rep* 34:635-638, 1974.
21. D’Hondt W, Vandewiele M: Colors and figures in Senegal. *Percept Mot Skills* 56:971-978, 1983.

22. Kubovy M. Psotka J: The predominance of seven and the apparent spontaneity of numerical choices. *J Exp Psychol* 2:291-294, 1976.

23. Cernovsky ZZ, Fernando LMD: Color preference of ICD-9 schizophrenics and normal controls. *Percept Mot Skills* 67:159-162, 1988.